

[Poul Dam.]

til lederne af disse investeringsforeninger; det ligger på overdrevet af aktieselskabsverdenens idé, nemlig den ansvarlige deltagelse i erhvervslivet.

Men jeg vil gerne supplere de punkter, statsministeren nævnedes, med nogle andre, som forekommer mig at være af betydning i hvert fald på lidt længere sigt.

Jeg tror, at situationen nu taler for, at vi med virkelighedssans og med ønske om at få gennemført noget prøver at indføre fuld løn til arbejdsløse. Jeg tror, at det princip, at arbejdslønnen er en samfundsmæssig omkostning, som i alle tilfælde skal dækkes, ligegyldigt hvordan situationen i øvrigt er, vil være væsentligt i dag og i den kommende tid. Hvis man antager og accepterer dette synspunkt, så betyder det jo, at arbejdskraften bliver en produktionsfaktor, hvor det bliver en samfundsinteresse, at den bliver anvendt så produktivt som muligt, og vi tror fra vores side ikke på, at den private sektor, som lægger vægten snævert på den private rentabilitet, er i stand til at anvende arbejdskraften på den mest produktive måde.

Vi er i det hele taget, som forskellige ordførere har nævnt, meget tvivlende over for, om de private erhverv, de frie erhverv, som det kaldes med en ejendommelig anvendelse af ordet, er i stand til at løse de økonomiske problemer, vi står over for. I hvilken grad opfatter disse erhverv sig virkelig som ansvarlige samfunds faktorer, eller i hvilken grad er de repræsentanter for nogle særinteresser, der prøver at skaffe sig så meget som muligt fra det øvrige samfund? Det er ét spørgsmål. Et andet spørgsmål er: i hvilken grad vil de private erhverv kunne løse den fremtidsopgave, som statsministeren nævnedes i sin tale, nemlig at når afsætningsmulighederne engang bedres, skal vi i Danmark være rede til at levere voksende mængder af danske produkter? Det vil sige, at så skal vort produktionsapparat både med hensyn til produktionskapacitet og med hensyn til effektiviteten være i god orden, ligesom arbejdskraften må være til stede med den rette uddannelse og oplæring. Er der noget som helst i det private erhvervslivs struktur, der kan sikre dette? Er der andet i erhvervslivets struktur end noget, der interesserer sig for og stiller imod profit

på kort sigt? Hvor er de private interesser, som automatisk skulle kunne sikre, at disse langsigtede samfundsmæssige synspunkter bliver tilgodeset? Jeg tror ikke, de er der. Jeg tror, det er rigtigt at sige, at på dette punkt er det staten, der har ikke alene et medansvar, men hovedansvaret for, at det danske samfunds produktionsapparat er i orden, og det kan kun blive til virkelighed, hvis staten også har den økonomiske ledelse meget langt. Det gælder som nævnt for kapitaltilførslerne, det gælder også for sådan noget som arbejdskraftens uddannelse og arbejdskraftens omskoling, noget, som den nuværende situation måske gør ganske særligt aktuelt.

Og jeg skal så for god ordens skyld erindre om forskellige forslag, vi fremsatte fra socialistisk folkepartis side sidste år, og som vi stadig væk mener er rigtige og væsentlige bidrag. Vi foreslog et statshandels selskab, som skulle ophjælpe importen fra nye handelspartnere. Og vi foreslog en række foranstaltninger til støtte for produktion og beskæftigelse, som til syvende og sidst drejede sig om én ting, nemlig at staten skulle tilføre erhvervslivet kapital, med en medindflydelse fra statens side, som kunne sikre en koordinering, og at man derigennem skulle kunne garantere den offentlige rentabilitetsbetragtning, altså dette, at vi skal i hele vor økonomi se på det samfundsmæssige udbytte, og det samfundsmæssige udbytte vil jo sige, at alle de produktionsfaktorer, vi har i landet, skal give det størst mulige samlede udbytte. Det private erhvervsliv bygger jo på én eneste kendsgerning, nemlig at pengekapitalen skal have det størst mulige udbytte. Det er en for snæver målsætning; vi må sige, at samtlige vore produktionsfaktorer, herunder ikke mindst arbejdskraften, skal give det bedst mulige udbytte, og det kan kun ske med en væsentlig større offentlig indflydelse på det økonomiske liv.

Der har været talt — både af statsministeren og flere ordførere — om muligheden for at differentiere afskrivningerne på en eller anden måde, gøre dem konjunkturbestemte; man kunne også tænke sig en geografisk differentiering, således at man gav særlig støtte til de områder af landet, hvor arbejdsløsheden er særlig fremtrædende, områder, som jo ikke kan hjælpes alene